

[vysoká škola]

DOBŘÉ VLÁDNUTÍ V TEORII A PRAXI

1. setkání, 1. 3. 2024

Karel B. Müller

www.karelmuller.eu

Zdroje/atestace

Aktivní účast na přednáškách
20%

Seminární práce
2-3 tisíce slov
30% (není povinná)

Závěrečný test
50%, resp. 80%

Karel B. Müller

**Dobré vládnutí
ve veřejném
nezájmu**

**Lokální politické elity
jako klíčoví aktéři demokratizace?**

Otázky

- Co je vlastně **dobré** vládnutí?
- Co je dobré, správné/dobro, spravedlnost?
- Co znamená vládnutí?
- Jak zajistit dobré vládnutí?
- Jak udržet dobré vládnutí?

Teorie (pohled) & Praxe (jednání)

Dobré

- Etika
- Morálka
- Co je dobré? Poznání

Vládnutí

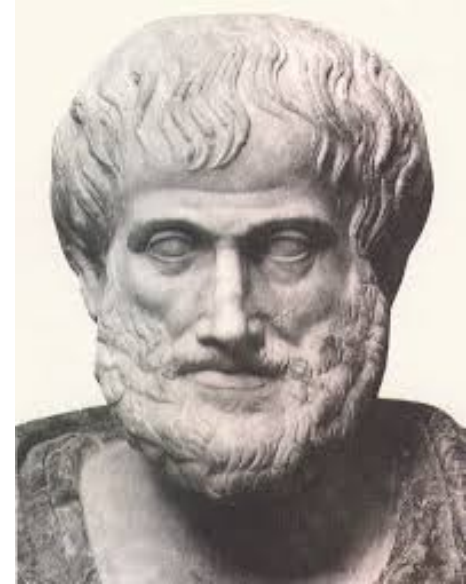
- Politika a rozhodování
- Liberální demokracie
- Občanské společnost

Tři principy „DOBRA“

- Ctnost (Aristoteles)
- Mravní povinnost (I. Kant)
- Užitek (J. Bentham, J. S. Mill)

Etika ctnosti

- Nauka o dobrém životě (Aristoteles, †322 BC)
- *Etika Níkomachova, Politika*
- Jak dobře/správně žít? Co je správné?
- Telos/teleologie/účel /osud
- Člověk je zóon politikon: jazyk⇒komunikace⇒polis
- Člověk je v podstatě dobrý, zlo je plodem nevědomosti
- Ctnostné je správné? Ctnostná (statečnost, uměřenost, spravedlnost, štědrost ...) je střední míra mezi dvěma společenskými extrémy, nedostatkem a nadbytkem (oligarchie x demokracie), empirický přístup
- Rozhoduje úsudek rozumného člověka
 - Statečnost – zbabělost/lehkovážná nebojácnost
 - Štědrost – lakota/marnotratnost
 - Vtipnost – mrzoutství/šáškovství
- Ethos/ethnos, (občanské) ctnosti se učíme tréninkem, jednáním, návykem, ve vztazích... Osamocený člověk je zvířetem nebo bohem
- Komunitaristická etika (80. léta 20. st., recepce Aristotela, etika péče, (občan.) vzájemnosti, sociálních vazeb, obecné blaho: kritika liberalismu)

Slabiny: Co je lidská přirozenost? Co je společnost?

Deontologická etika (povinnosti)

- Immanuel Kant (†1804), Königsberg, *Základy metafyziky mravů* (1785)
- Vrchol evropského osvícenství – reakce na náboženské války
- Etika – soubor požadavků, jak jednat správně, mravouka porozumění zákonům svobody ... Jak jednat autonomně? Jak užívat vlastní rozum! (x lenost)
- Co je jistě správné? Dobrá vůle, motiv jednání (nikoli důsledky, ty mohou být nahodilé), tj. etika smýšlení/hodnot x etika důsledků/účelů (Max Weber)
- Liberalismus: lidé jsou svobodní a vzájemně si rovní (vliv přirozeně-právní doktríny), emancipace individuálního zájmu, (fiktivní) společenská smlouva
- Z (čistého praktického) rozumu vyplývají (morální) práva a povinnosti (pflicht)
- Hodnotová racionalita: metafyzika mravů, dobře/mravně jednáme z poznané povinnosti (čistého rozumu), nikoli z náklonosti na základě výhodnosti či užitečnosti
- Kategorický /nepodmíněný (x hypotetický) imperativ
 - universalita, reversibilita, humanita
- Slabiny:
- Často nejasné jak aplikovat? Jak řešit střet morálních práv? Předpokládá neustrannou a ne-zainteresovanou osobu, nebere v úvahu význam emocí, přecenění lidské racionality v každodenním životě. Jak účinně bránit zlu?

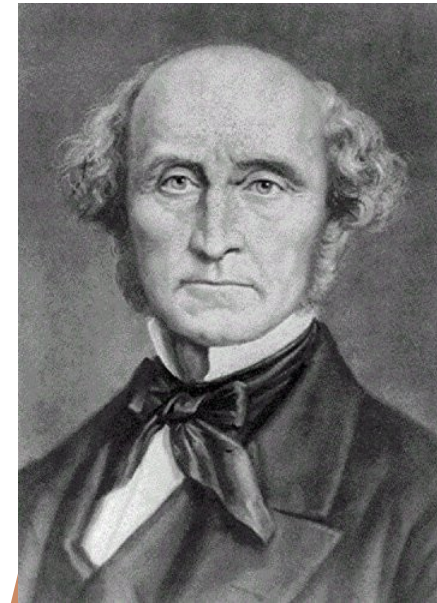

Utilitaristická etika

- Jeremy Bentham, †1832, John Stuart Mill †1873
- *Úvod do principů morálky a zákonodárství* (1780)
- *O svobodě* (1895)
- Maximalizace užitku/blaha/štěstí x bolest a utrpení
- Vychází z anglosaského empirického přístupu (Hobbes, Hume, Locke)
- Založena na konsekvencialismu, etika odpovědnosti/důsledků (Weber)
- Costs x benefits rozbor, ekonomie coby soc. věda

- Slabiny:
- Co znamená užitek/blaho/štěstí?
- Užitek pro koho? Aktér, ne/přímo začlenění ?
- Jak dalekosáhlé důsledky?
- Dnes ale nárůst nezamýšlených důsledků jednání (?)
- Třeba probrat všechny alternativy (!)?
- Víra v rozum (?)

Max Weber († 1920)

- 2 etiky a 3 racionality
- Etika smýšlení x etika odpovědnosti
- Hodnotová, účelová, expresivní racionalita
- Modernizace a její důsledky: sociální změna, dělba práce, sekularizace, anomie, nacionalismus, třídní zášť, odcizení aj. (Marx, Durkheim, Masaryk...)
- Nezamýšlené důsledky, význam sociálních věd, ambivalence/dilemata, preventivní obezřetnost, postmoderní kritiky ...

Etická dilemata

- Je Green Deal dobrý?
- Bylo by dobré legalizovat manželství stejnopohlavních párů?
- Bylo by dobré legalizovat euthanasii?
- Bylo zabití Reinharda Heydricha dobré?
- Je dobré zakázat potraty? Bylo by dobré rozpustit V4?
- Bylo by dobré zakázat sexistickou reklamu?

Praktická makro/rovina:

Jak usilovat o dobré vládnutí?

Jak můžeme ovlivňovat morálku?

Kodifikace/Kodexy

ETICKÝ KODEX

KDO JSME?

Florbalový oddíl, který vychovává nejen dobré hráče, ale také dobré a čestné lidi. Dbáme na to, aby se u nás každý člen cítil dobře, pohodlně a potřebný. Bez ohledu na to, zda jsem hráč, rodič, trenér nebo fanoušek. Požadujeme, aby se členové zapojení do fungování florbalu v Klatovech chovali vzorně a reprezentativně a uctívali svůj kodex.

KAM PŘICHÁZÍŠ?

Příchodem k nám do oddílu se stáváš součástí florbalové *rodiny* v Klatovech. Chceme, aby ses u nás cítil pohodlně, bezpečně a užitečný, stejně jako ostatní členové.

CO TĚ ČEKÁ?

Spousta tréninků, zápasů, soustředění a jiných klubových akcí. Na každé z nich zažiješ ale spoustu legrace, přivezeš si nové zážitky a získáš mnoho kamarádů!

Typy authority/poznání

(Herrschaft, Weber/Habermas)

- Panství/vládnutí – legitimní legalita/morální právo
- Právo/pravidla/pravedlnost/pravda/pravit/právník/pravítko /napravo/nalevo ... PRAVDA/LEŽ, DOBRO/ZLO,

Legální autorita/adekvační režim pravdy

- Vláda práva, racionální, neosobní, formální
- Kodifikace, byrokratizace, past pravidel (?)
- Efektivita, široký záběr, stabilita, přenositelnost
- Otevřená společnost (Popper) a reflexivita

Tradiční autorita/intersubjektivní režim pravdy

- Závaznost tradice, sociálního řádu

Charismatická autorita/kongruentní režim pravdy

- Víra v mimořádné vlastnosti vůdce
- Neformální, nestabilní

PRANÝŘ/TREST)-:

VZORY (-:

United Nations

Cíle udržitelného rozvoje Agendy 2030, OSN

Dobré vládnutí/UN

Politika: Politics/Policy/Polity (Polis)

Lib dem: Institucionalizovaná pochybnost (Popper)

- Participation (UN)

People should be able to voice their own opinions through legitimate immediate organizations or representatives.

- Rule of Law (UN)

Legal framework should be enforced impartially, especially on human right laws

- Transparency (UN)

Information should be accessible to the public and should be understandable and monitored.

- Consensus Oriented (UN)

Mediates differing interests to meet the broad consensus on the best interests of a community.

- Equity and Inclusiveness (UN)

People should have opportunities to improve or maintain their well-being.

- Effectiveness and Efficiency (UN)

Processes and institutions should be able to produce results that meet the needs of their community while making the best of their resources.

Being effective is about doing the right things, while being efficient is about doing things right.

- Accountability (UN)

Governmental institutions, private sectors, and civil society organizations should be held accountable to the public and institutional stakeholders.

- Responsiveness (UN)

Institutions and processes should serve all stakeholders.

Dobré vládnutí

- **Environment of Trust (OECD)**

- **Stability and Absence of Violence (WB)**

Openness: The institutions should work in a more open manner. Together with the Member States, they should actively communicate what the EU does and the decisions it takes. They should use language that is accessible and understandable for the general public. This is of particular importance in order to improve the confidence in complex institutions.

Participation: The quality, relevance and effectiveness of EU policies depend on ensuring wide participation throughout the policy chain — from conception to implementation. Improved participation is likely to create more confidence in the end result and in the institutions which deliver policies. Participation crucially depends on central governments following an inclusive approach when developing and implementing EU policies.

Accountability: Roles in the legislative and executive processes need to be clearer. Each of the EU institutions must explain and take responsibility for what it does in Europe. But there is also a need for greater clarity and responsibility from Member States and all those involved in developing and implementing EU policy at whatever level.

EG in EC WP 2001

Effectiveness: Policies must be effective and timely, delivering what is needed on the basis of clear objectives, an evaluation of future impact and, where available, of past experience. Effectiveness also depends on implementing EU policies in a proportionate manner and on taking decisions at the most appropriate level.

Coherence: Policies and action must be coherent and easily understood. The need for coherence in the Union is increasing: the range of tasks has grown; enlargement will increase diversity; challenges such as climate and demographic change cross the boundaries of the sectoral policies on which the Union has been built; regional and local authorities are increasingly involved in EU policies. Coherence requires political leadership and a strong responsibility on the part of the institutions to ensure a consistent approach within a complex system.

Policy making process

- Charles Lindblom, 1968
- Blanka Řířhová, Arnořt Veselý
- **Artikulace** (iniciace), agenda setting
- **Estimace, selekce** (formulace problému, postup řešení), RIA a priori
- **Legitimizace** (politicky a právně)
- **Implementace**
- **Monitoring a re-evaluace**, RIA a posteriori

Legislative Drafting Process

Legislative Drafting Process Guide

Hallituksen esitysten laatimisohteet

Lisää

Finlex.fi ›
Oikeusministerio.fi ›

Information

Frequently asked questions

Suomeksi

På svenska

In English

Text ver

Choose the stage of process

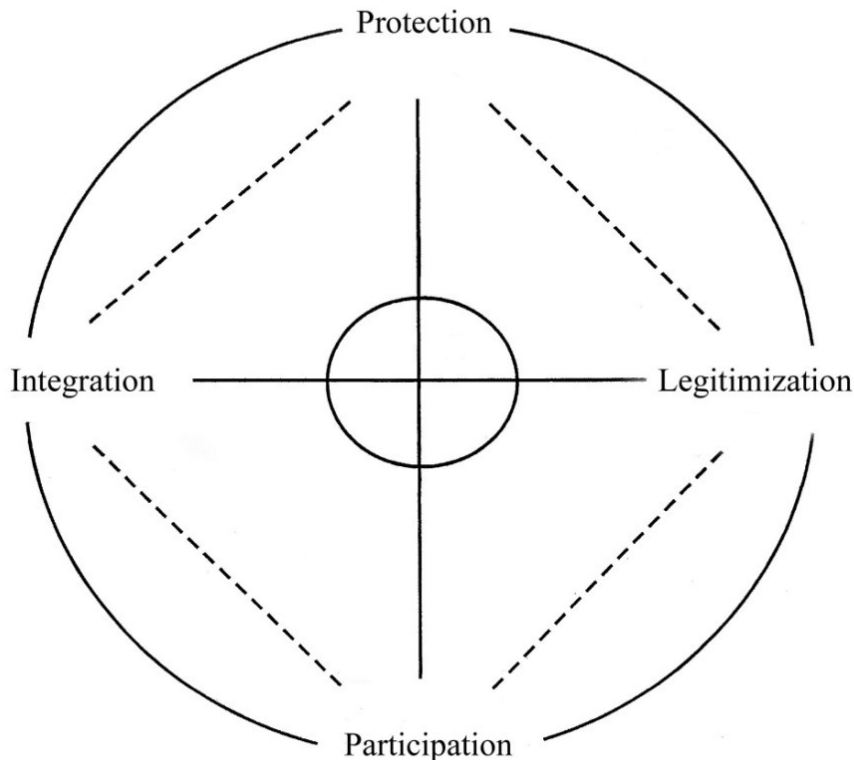

<http://lainvalmistelu.finlex.fi/en/>

DOBŘE VLÁDNUTÍ

z Tocquevillovské perspektivy občanské společnosti

Funkce

Rizika (uměňovat)

- Zneužívání moci, ale i slabý stát ...
- Pasivita, apatie, ale i nadbytek participace
- Krize důvěry, ale i nekritická důvěra
- Atomizace, anomie, ale i nacionalismus

Jak zajistit dobré vládnutí?

Ochranná funkce

Férová pravidla, soutěž, dělba a omezování moci

Ochrana, podpora opozice, kontrolní výbory, svoboda slova

Média – pluralita zdrojů, nezávislá radniční periodika

Péče o hodnoty právního státu a lidská práva

Participační funkce

Volební, nevolební; věcná, střídavá, smysluplná kampaň

Struktura otevřených příležitostí (hodiny, kanceláře, informovanost, komise, výbory, přístup do médií)

Participační inovace (rozpočet, deliberativní fóra, referenda)

Výchova k aktivnímu občanství, gramotnost, skills/kompetence

Právo na občanskou neposlušnost

Jak zajistit dobré vládnutí?

[vysoká škola]

Legitimizační funkce (krize důvěry)

Volby, dělba a omezení moci

Včasná informovanost, konzultace (i opakované)

Transparentnost (rozklíčovací rozpočet)

Přístupové body, vstřícná komunikace

Vyvarovat se arogance, přehlíživosti, vrchnostenství

Integrační funkce (atomizace, anomie)

Rodinná politika, ontologické bezpečí a péče o děti, potírání domácího násilí...

Podpora škol a školek (finanční, materiální, symbolická)

Podpora spolkového života: legislativa, granty ...

Péče o bezpečí, veřejný prostor, hřiště, parky ...

Zajištění bezbariérovosti, podpora sociálně slabých, ohrožených, vylučovaných...

U LÍPY

něco málo ke vzniku tohoto místa

Na podzim roku 2018 jsme se domluvili, že uspořádáme drakiádu, někde na poli...

Zároveň v roce 2018 jsme slavili 100. výročí založení republiky, takže se nabízelo, při té příležitosti i zasadit lípu a tak přesně 27.10.2018 jsme zde vysadili lípu. Přišlo jaro, a kde jinde přivítat jaro, než u lípy. František Andres st. vyrobil lavičku, která se při té příležitosti usadila, to bylo přesně 23.3.2019

Po jaru, jak to tak bývá přijde léto. Ideální čas na koupání, jenže v Jílovišti těch možností kde se vykoupat moc není, takže co se takhle vykoupat u lípy?

A když se chce, všechno jde... A tak jsme 20.7.2019 uspořádali plážovou párty - u lípy. Nedlouho poté, 3.8.2019 přišly dožínky se spanilou jízdou po vsi, a kde jinde by se měla spanilá jízda zakončit než u lípy.

Přišel další podzim a tudíž další drakiáda, a proč čekat dalších 50 či 100 let na vysazení další lípy? Proč nezasadit každý rok jednu lípu?

A tak 26.10.2019 došlo na v pořadí druhou drakiádu, druhé vysazení lípy u které nesmí chybět (druhá) lavička.

30.05.2020 jsme u lípy nově oslavili mezinárodní den sousedů, bylo to první setkání v roce 2020 z důvodu karantény v souvislosti s COVID19

08.08.2020 se zde opět zakončila spanilá jízda již 2. ročníku dožínek, novinkou byl slalom na poli mezi balíky slámy.

28.10.2020 se vysadila již 3. lípa svobody, bohužel s ohledem na epidemiologickou situaci, bez přátel a přátelského posezení, či tradiční drakiády, která stála u zrodu tohoto místa...

Všichni se těšíme, až zase bude líp a budeme se moci scházet nejen u lípy ale především u naší lípy (našich lip)

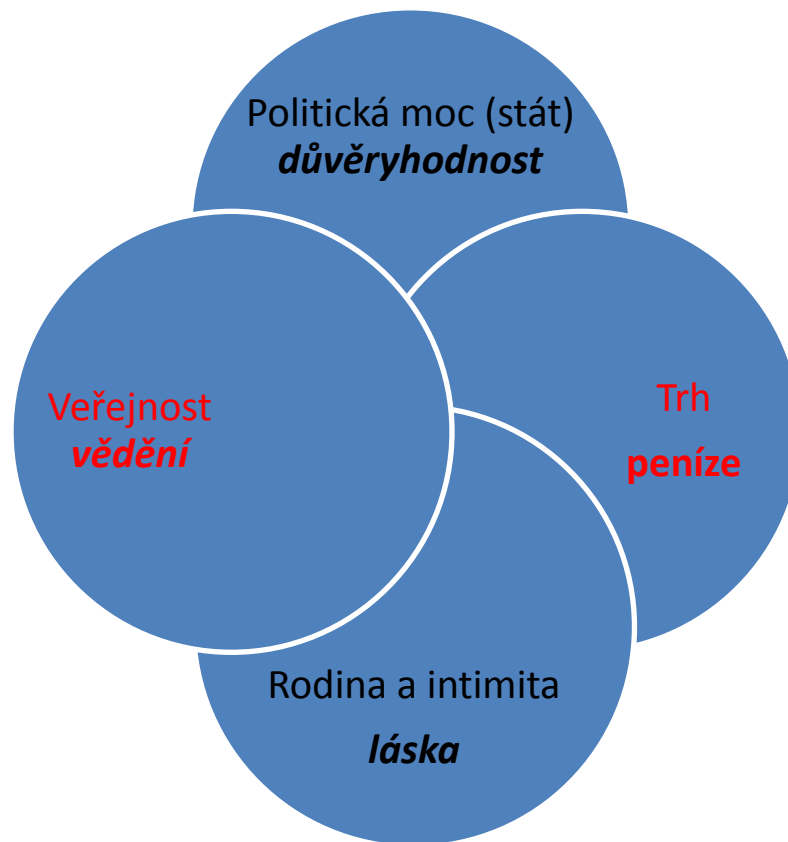
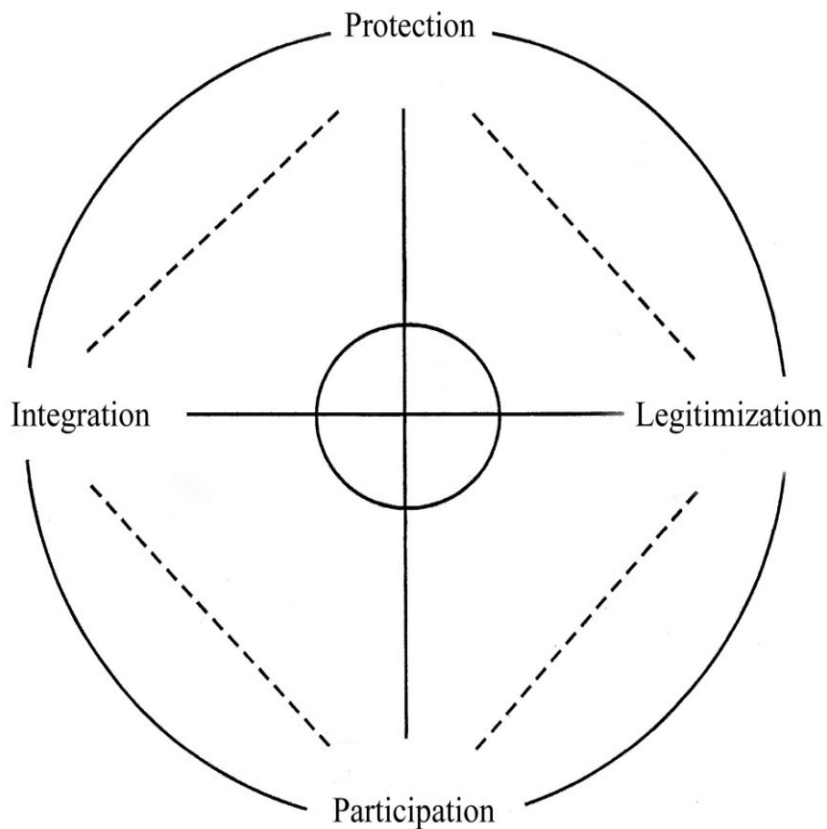
Pozn.: všechny 3 lípy věnoval Tonda Cvrček – zahradnictví

DĚKUJEME

DOBŘE VLÁDNUTÍ

z Luhmannovské perspektivy sociálních systémů

Vědění jako médium moci

Vědecké vědění nahradí běžné vědění, poznání nahradí nevědomost, pravda vystrnadí omyl (A. Comte, †1857)

Scientia est potentia (Fr. Bacon, †1626)

Alternativní média moci: peníze, důvěryhodnost, láska ...

Omezení „vědění“ jako zdroje moci (mobilita, akumulace, institucionalizace, komodifikace, vědění nejsou informace)

Režimy pravdy/vědění/legitimity (J. Habermas)

- Faktické (atomizované vědění), vědecké, formální, explicitní, diskursivní
- Intersubjektivní (kolektivistické vědění), tradiční, sdílené, běžné, implicitní, rutina
- Kongruentní (charismatické, spásitelské vědění)

Ne/vědění a jednání

- Vědění je vztahový pojem, aktivita, receptory, komunikátory, popularizátory, média
- Šíření vědeckého vědění je omezené
- Informační přetíženost a úpadek vědění
- Meze vědění jsou dány omezením našeho jednání
- Jak vzbudit zájem o vědění? Nabídnou příležitosti k jednání! Role institucí a vzdělání
- Sociální funkce ignorance: dobrovolná, pohodlná, útěšná, tlumící, psycholog. ochrana
- Vědění (běžné a odborné) a vládnutí

Prostý rozum

reflexivita mezi rutinou a vědou

Běžné vědění

- Počasí – tady a teď
- Orientace na smyslovost, konkrétní zkušenost
- Každodennost, rutina
- Samozřejmost, stereotypní
- Zaměřené k jednání, rozhodování
- Sdílené vědění, konformita
- Snadno se šíří (netřeba ověřovat)

Odborné vědění

- Klima – univerzalita
- Abstraktní, vytržené z kontextu
- Pochybování, kritika
- Diskursivní proces, polemika
- Odtržené od běžné zkušenosti, porozumění
- Specializované, rozptýlené, nerovnoměrné
- Omezené šíření (potřeba dvojí hermeneutiky)

Vládnutí a vědění

- *Politika jako povolání* (Max Weber, 1919)
- Politik stanovuje cíle/ideje, úředník postupy/metodu
- Racionalita hodnot (ideologie) x účelů (technokracie)
- Byrokracie (nezávislá na veřejném mínění) zajišťuje přenosy vědeckého vědění do rozhodování
- Politik pomáhá přenosům odborného vědění do běžného vědění, zdůvodňuje politiky, síla symbolů
- Deliberativní demokracie
(orientace na argumenty, na druhé, na budoucnost)
- K čemu je politika? Jak formovat leadership?
- Pochybnost (Popper) a zvládání rizik (Schmitt, Beck)
- Instituce: chránit a potlačovat, sloužit a povzbuzovat...

[vysoká škola]

Karel B. Müller

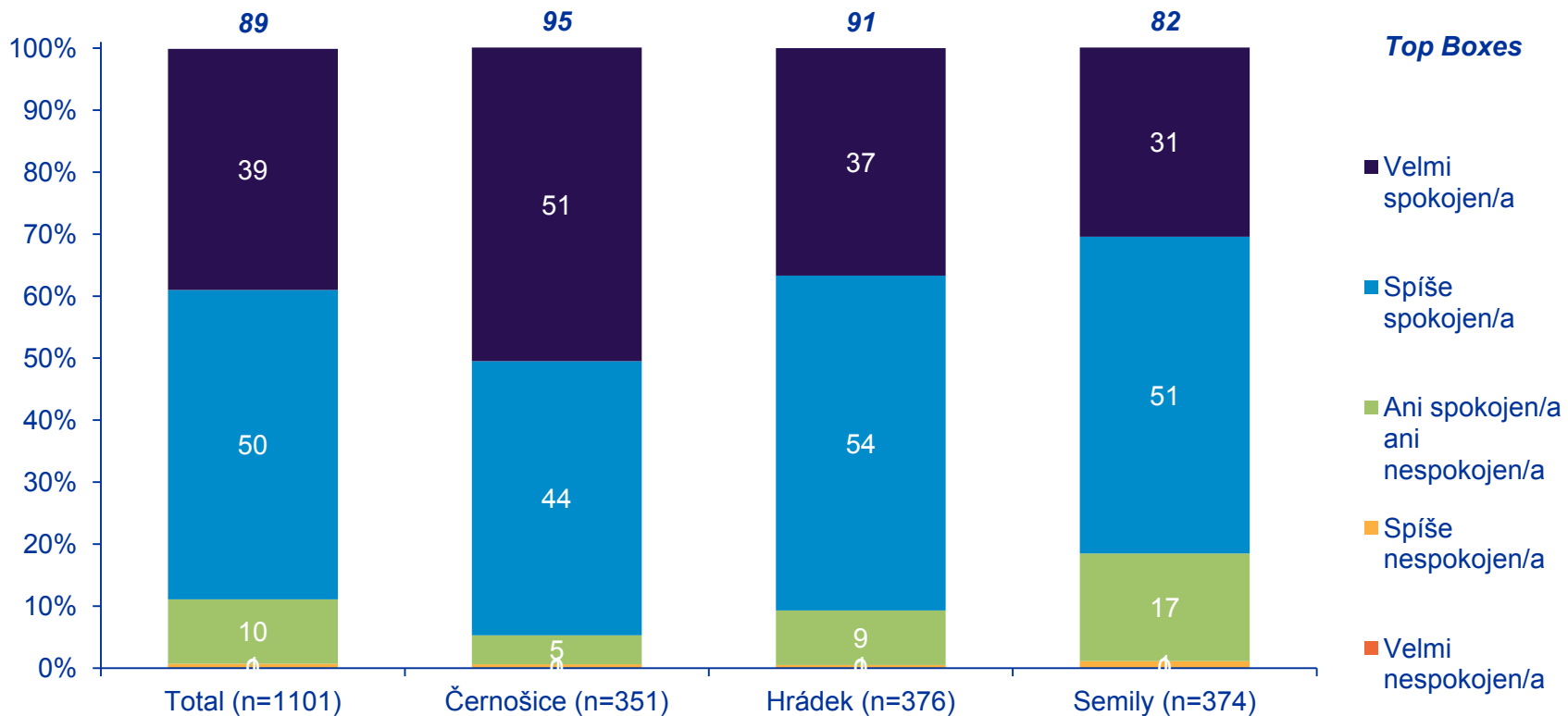

Dobré vládnutí ve veřejném nezájmu

**Lokální politické elity
jako klíčoví aktéři demokratizace?**

Spokojenost se životem v místě bydliště

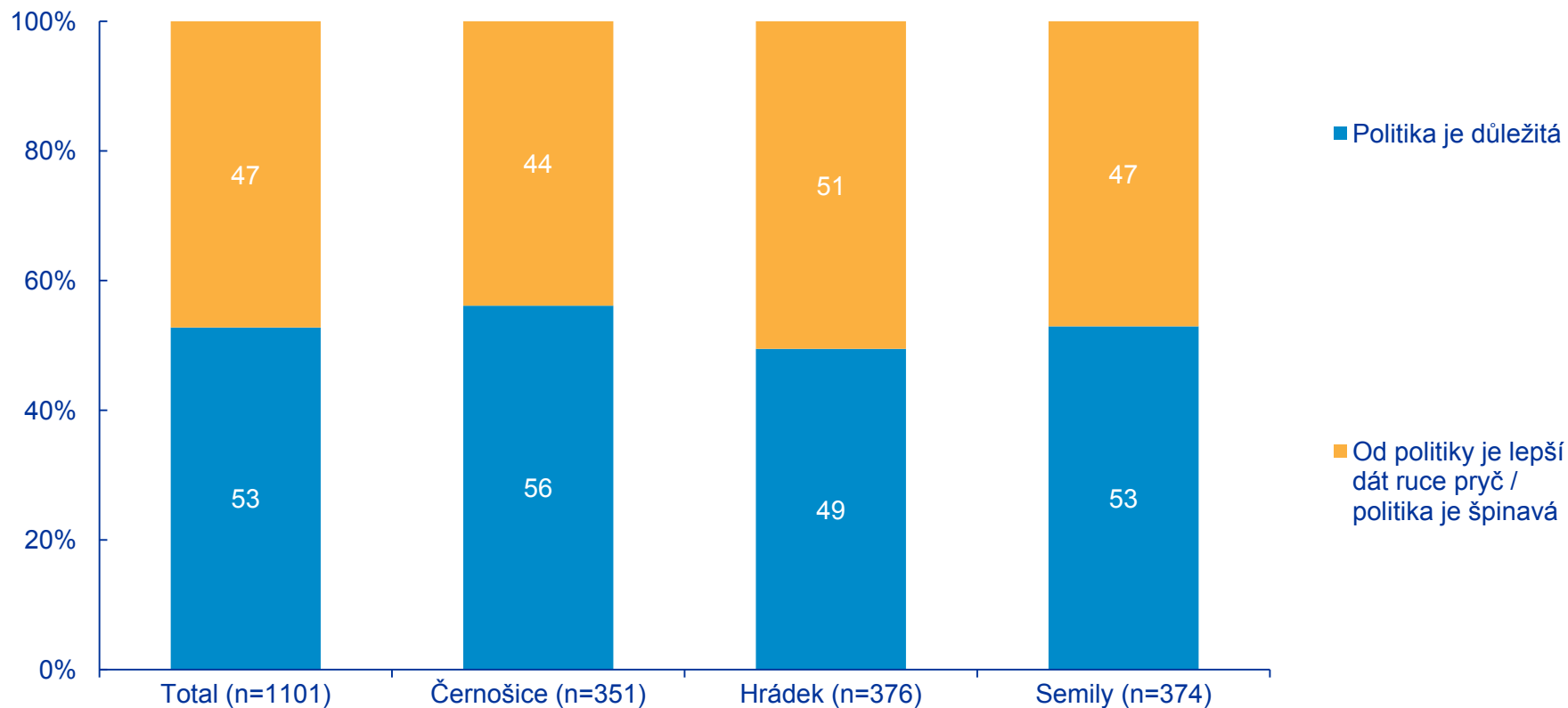
ČR 2012 – 2015: 15,7 % velmi spokojených, zdroj CVVM a IPSOS

Vysoká stigmatizace politické činnosti

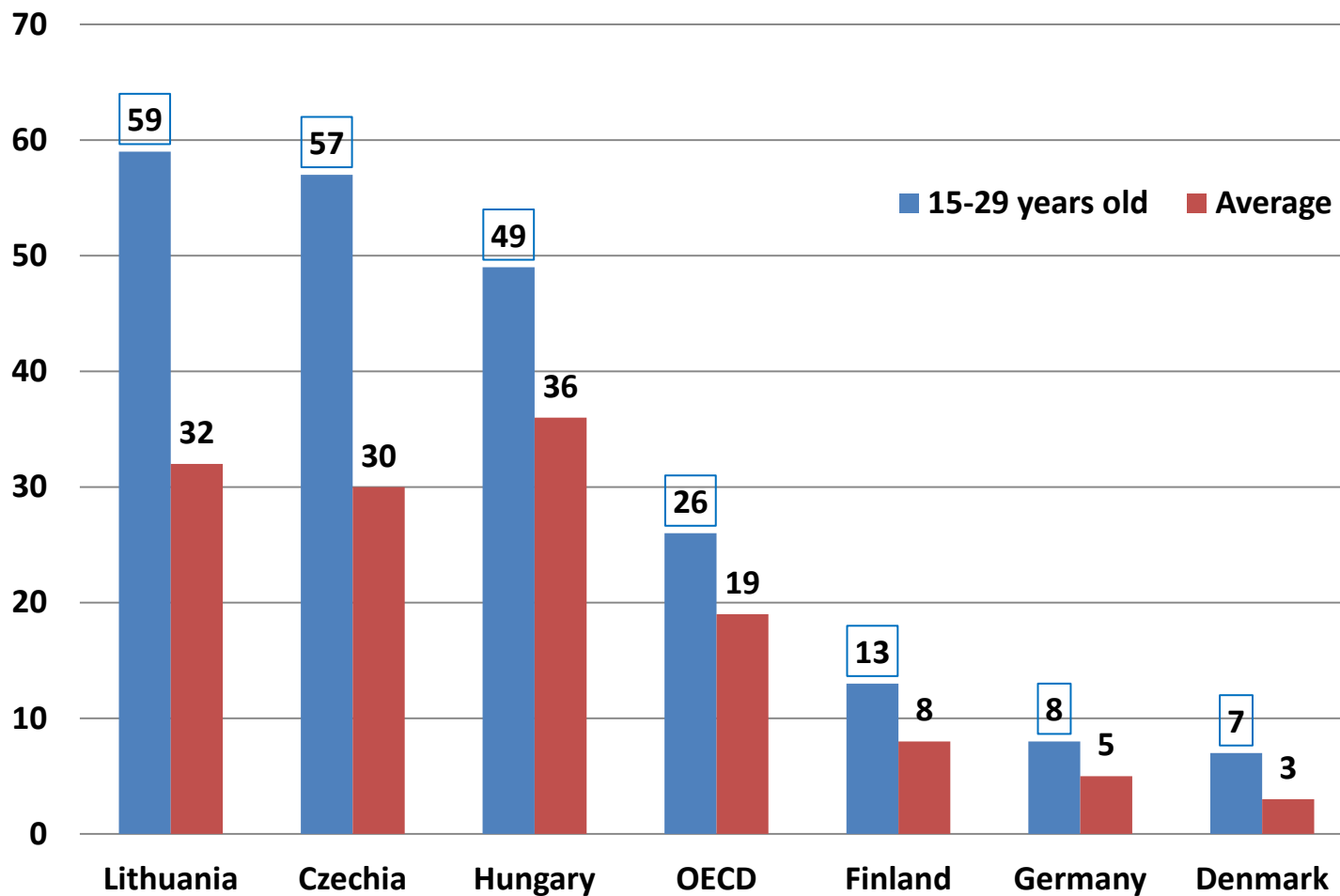
IPSOS 2014

P5. Jaký je váš postoj k politice – k jakému z následujících výroků se přikláníte?

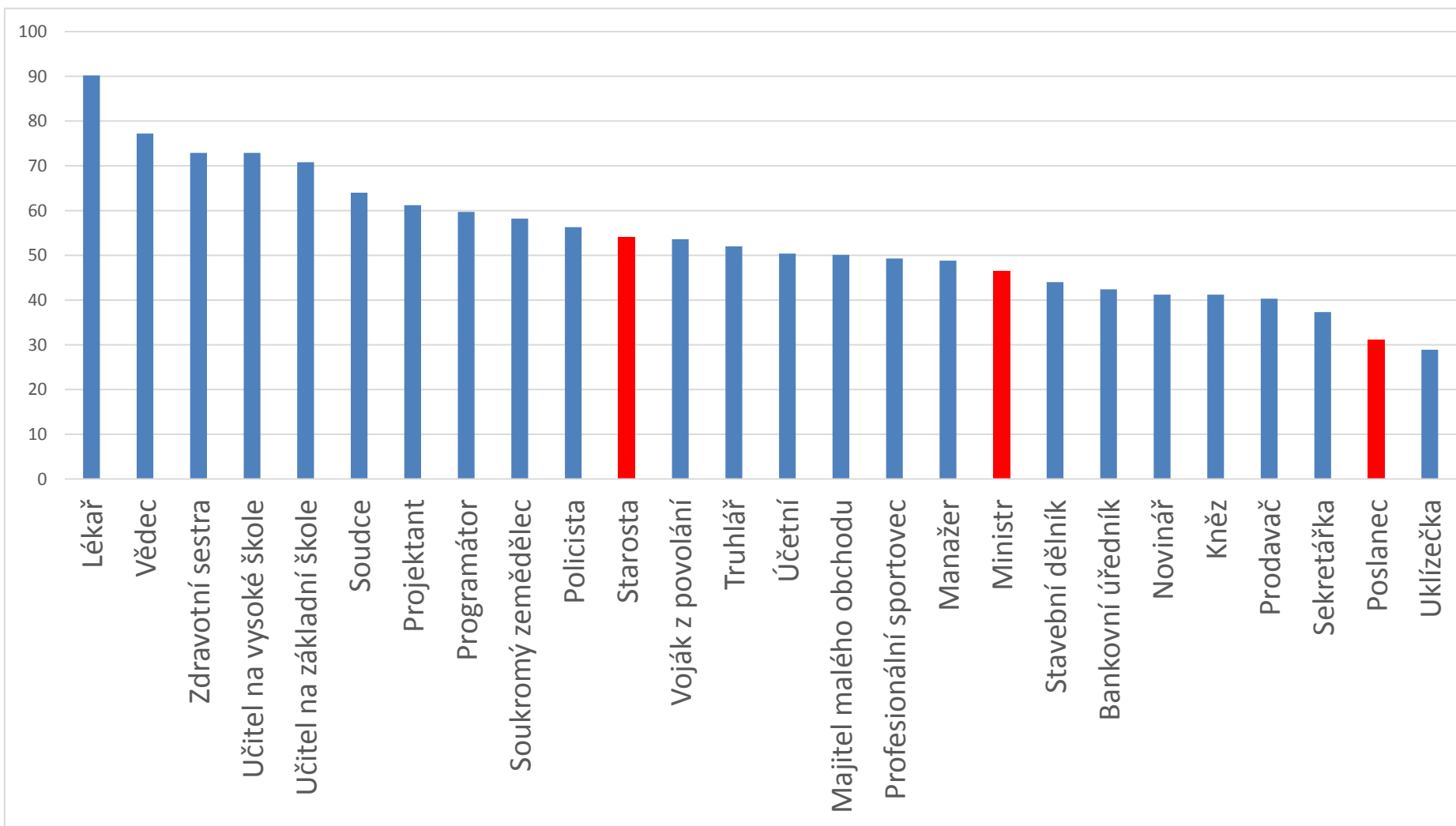
„Not at all interested in politics“

zdroj: OECD 2016

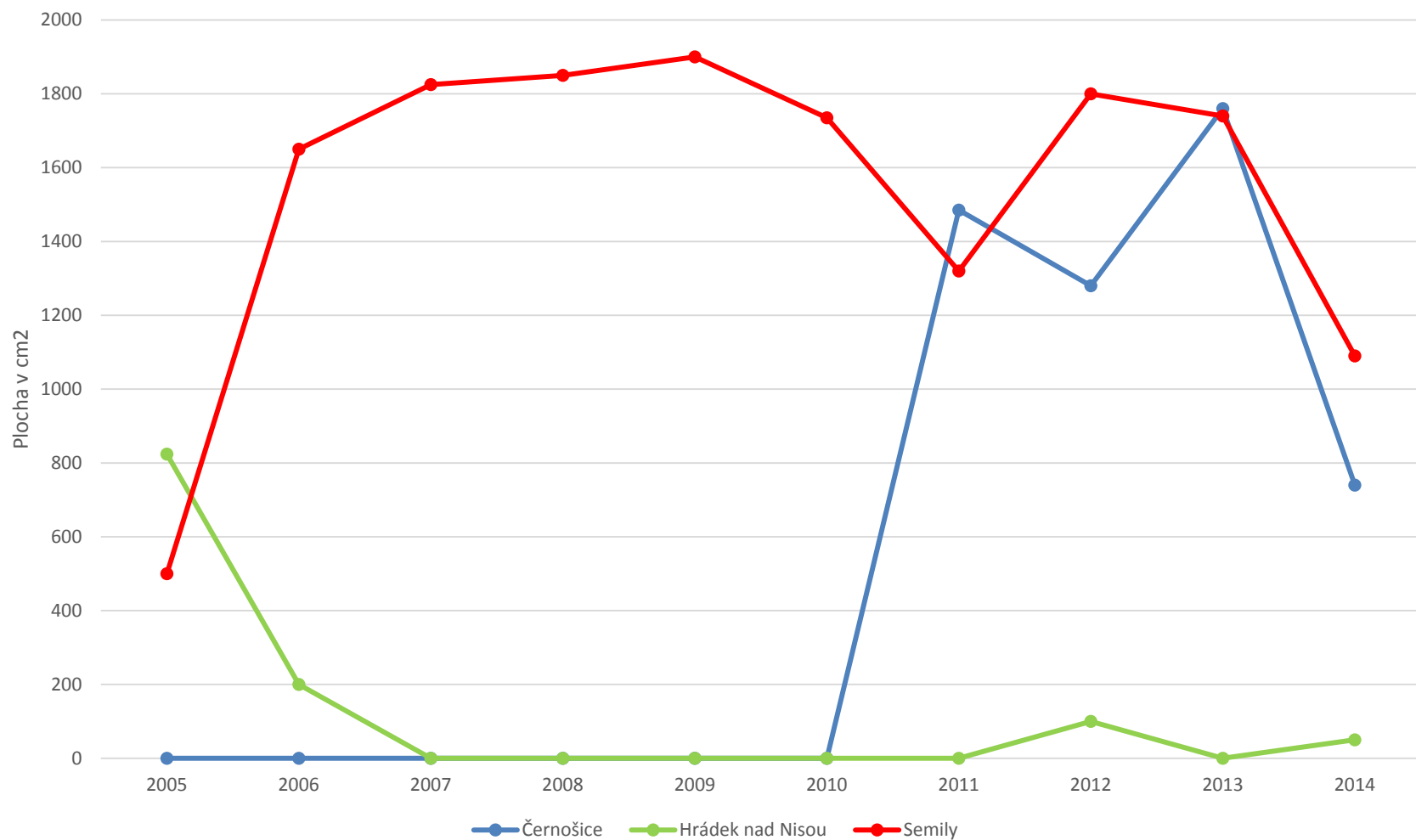

Vocational Prestige (2004 – 2016) (source: CVVM)

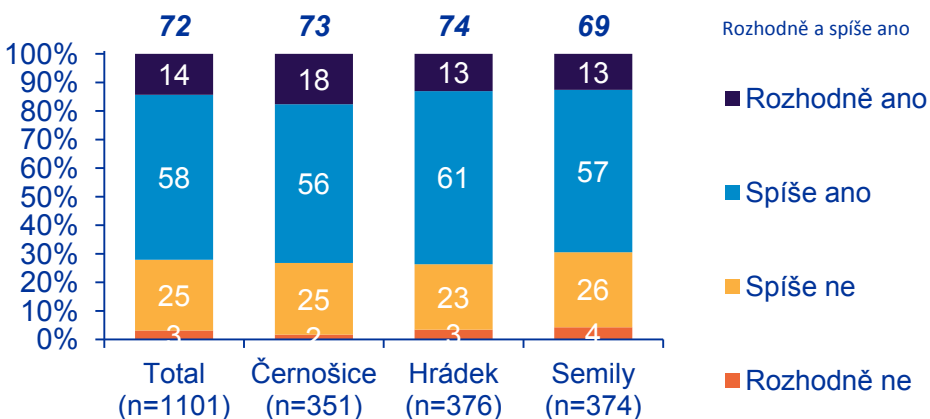

Mediální prostor věnovaný komentářům a názorům občanů

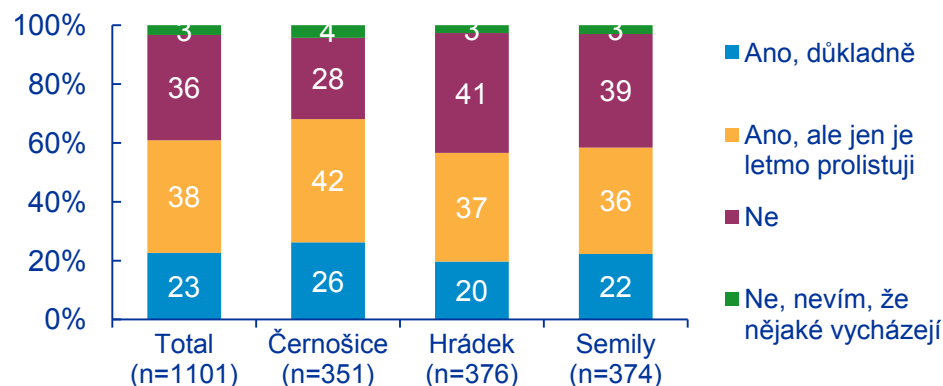

Informovanost obyvatel o dění v obci

P16. Máte dostatek informací o politickém dění v obci?

P18. Čtete pravidelně radniční noviny / noviny, které vydává radnice?

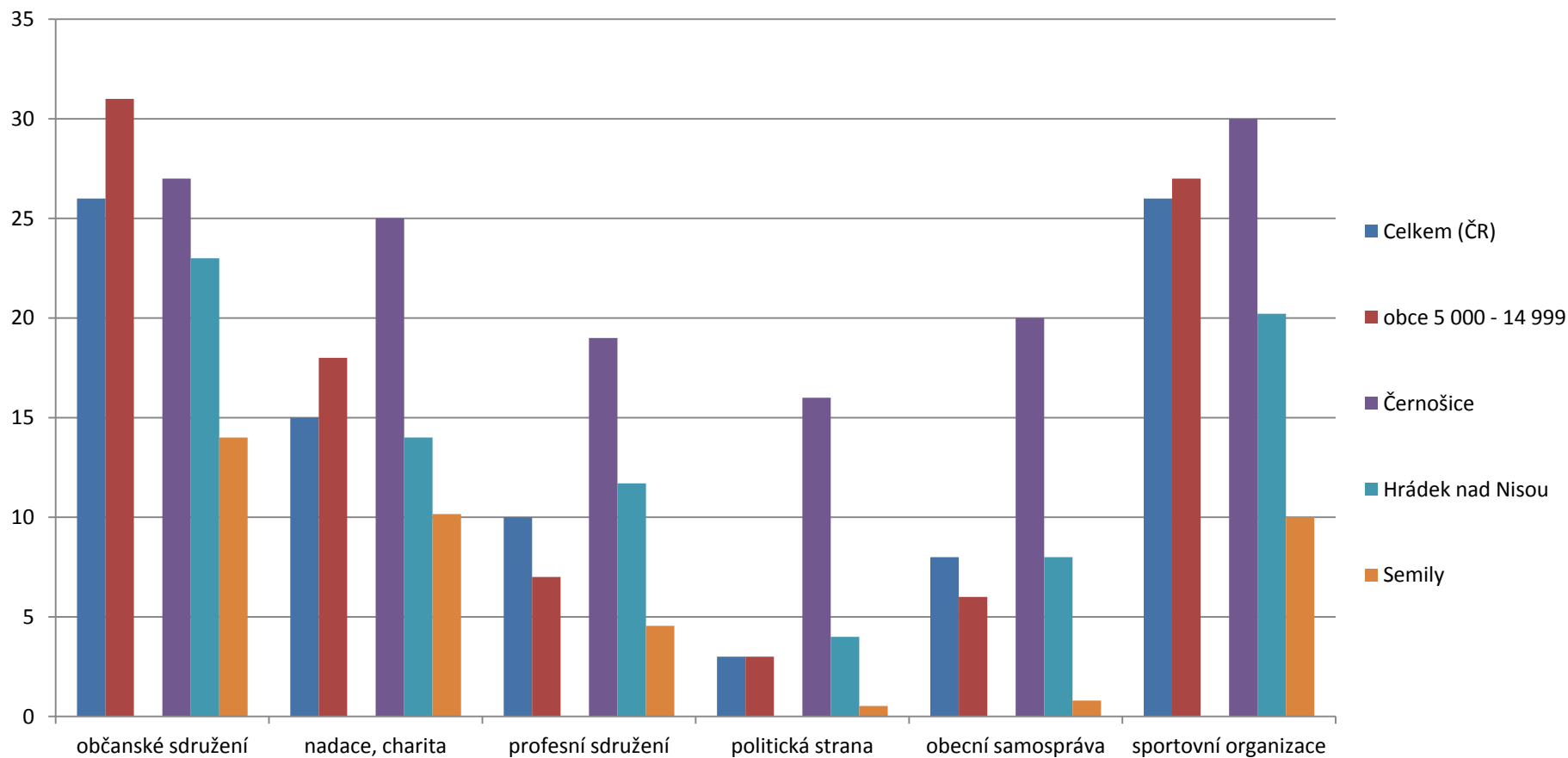
P19. Vyberte prosím 3 nejdůležitější zdroje informací o dění ve Vaší obci.

	%	Total (n=1101)	Černošice (n=351)	Hrádek (n=376)	Semily (n=374)
Rodinní příslušníci a příbuzní		58	<u>30</u>	<u>70</u>	<u>73</u>
Známí, přátelé, sousedi, spolupracovníci		54	<u>34</u>	<u>61</u>	<u>66</u>
Média (rozhlas, noviny, vývěsky apod.)		34	<u>45</u>	<u>24</u>	<u>33</u>
Schůze, různá shromáždění		11	17	12	5
Restaurace, kavárny, vinárny		11	4	<u>16</u>	<u>13</u>
Jiní, dobře informovaní lidé, kterým věříte		9	14	9	5
Členové městského či obecního zastupitelstva, úřadu		9	<u>23</u>	5	1
Návštěvy kulturních a společenských akcí		4	1	8	4
Politické strany či organizace, jichž jste členem		4	10	1	0

Participace tří měst

zdroj: CVVM a IPSOS, 2014

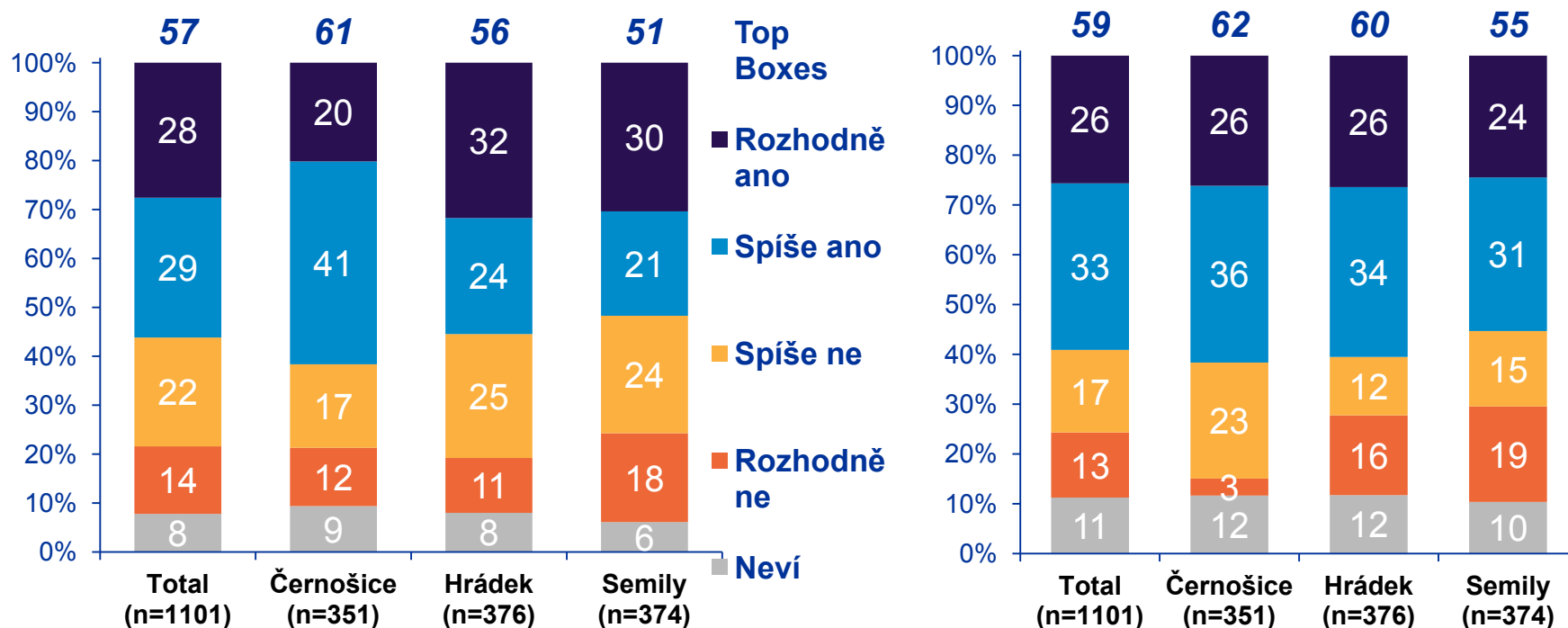

Diskursivní kultura, veřejný zájem ...

IPSOS 2014

„Veřejná diskuze je dobrou cestou pro řešení obecních problémů“

„Pokud má člověk dobrý záměr, je dobré ho realizovat rovnou, bez dlouhého schůzování“

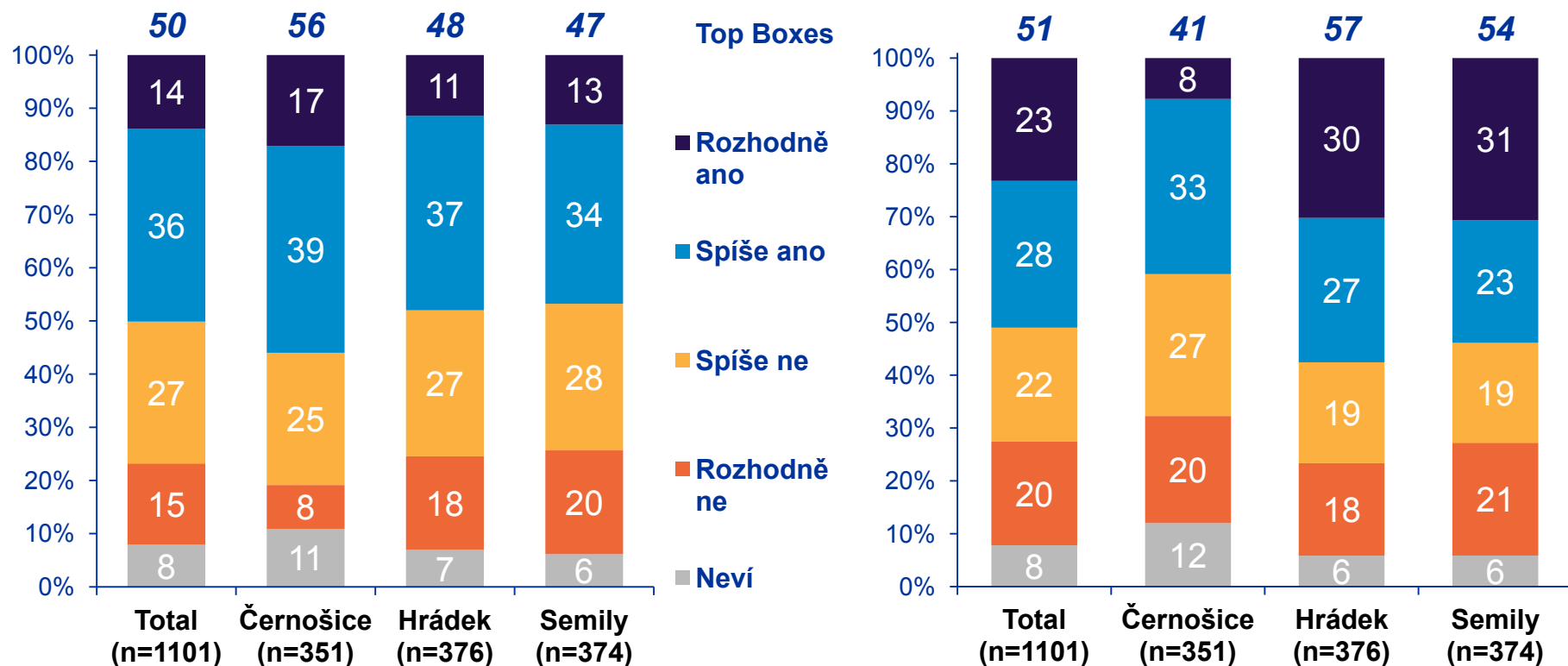

Management konfliktnosti ...

IPSOS 2014

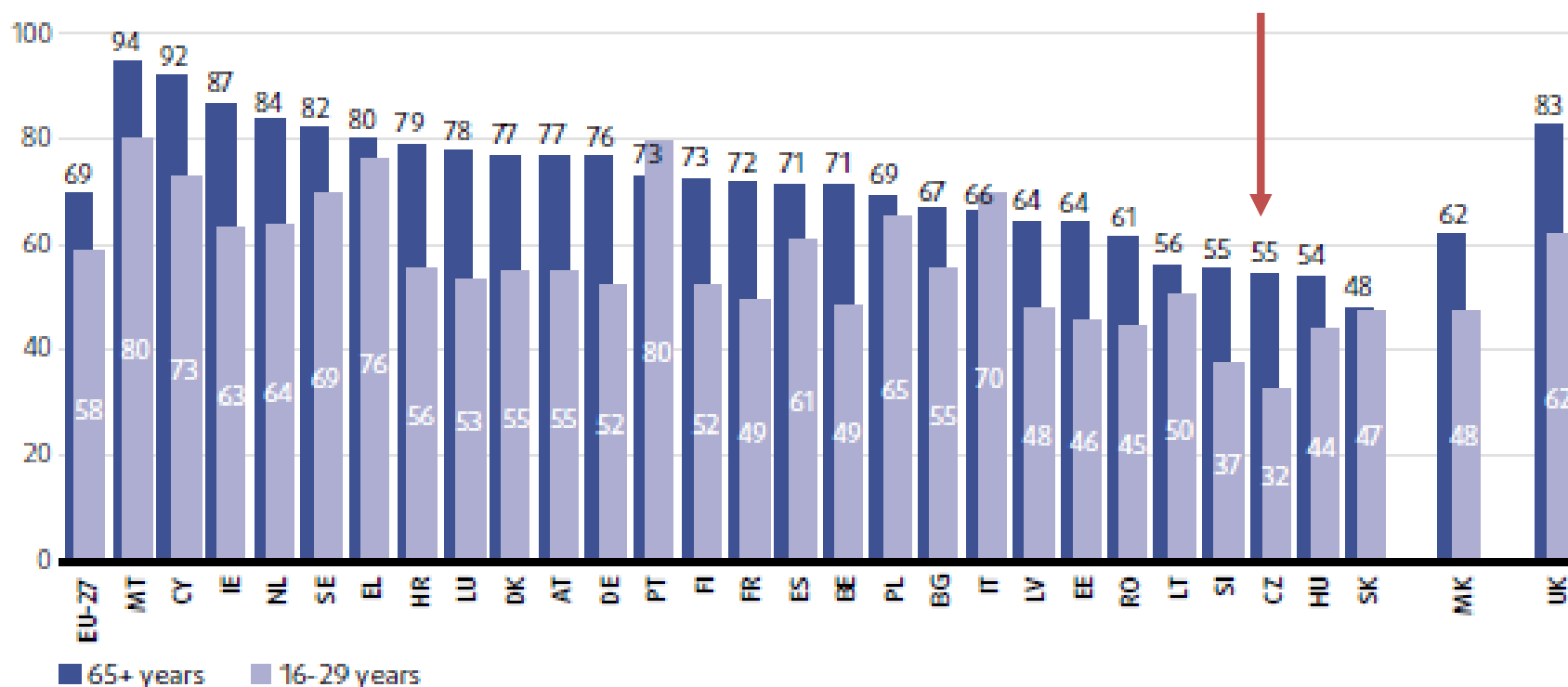
„Konfliktní diskuze je zásadní překážkou při pokusech řešit problémy“

„Jsou-li lidé slušní a rozumní, dojdou vždy k jednomyslnému stanovisku“

Opozice jako veřejný statek

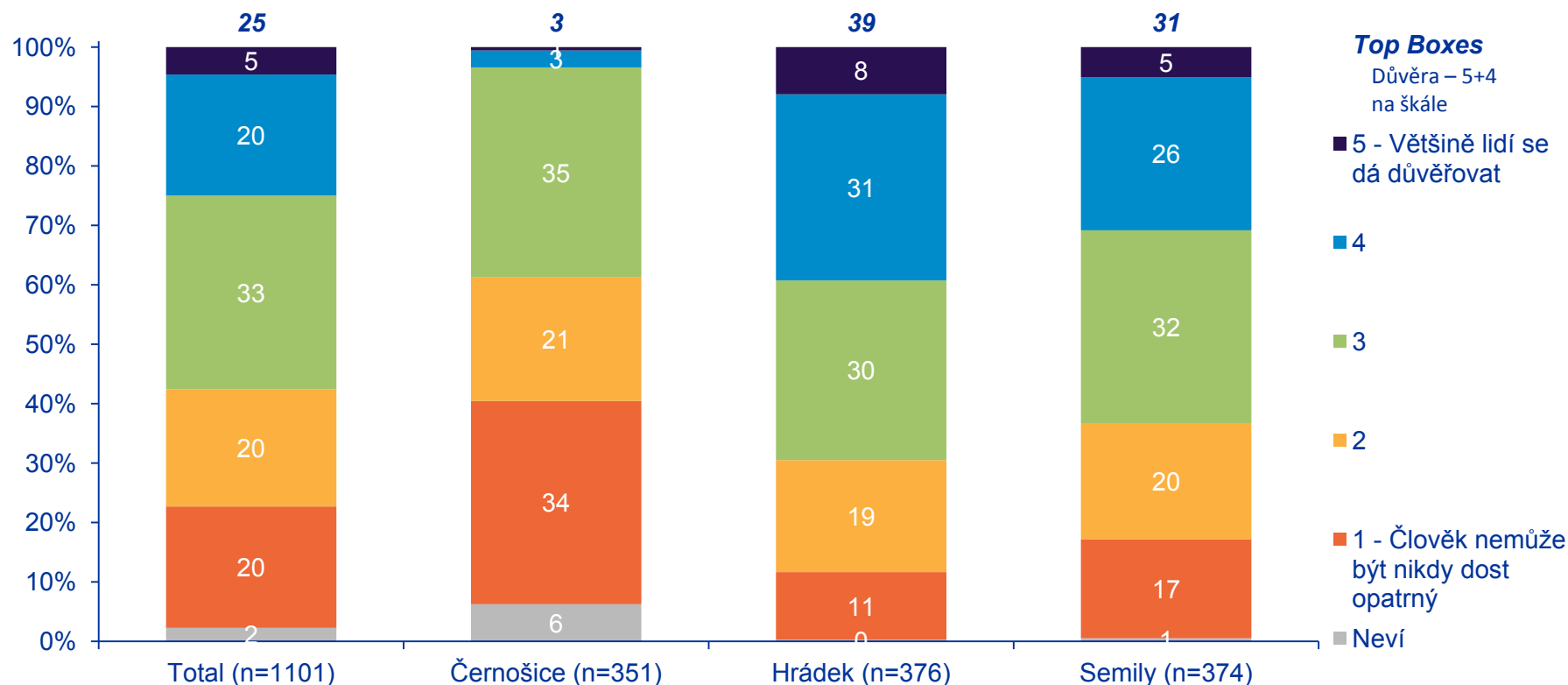
FIGURE 11: CONSIDERING FREEDOM OF OPPOSITION PARTIES TO CRITICISE THE GOVERNMENT TO BE OF HIGH IMPORTANCE, PEOPLE AGED 16-29 YEARS AND 65 YEARS AND OVER, BY COUNTRY (%) ^{a,b}

Source: FRA, Fundamental Rights Survey 2019 [Data collection in cooperation with CBS (NL), CTIE (LU) and Statistics Austria (AT)]

Míra důvěry při jednání s ostatními lidmi

G17B. Obecně vzato, řekl/a byste, že se většině lidí dá důvěřovat, nebo že nemůže být člověk při jednání s lidmi nikdy dost opatrný?

Depolitizace

- **Nezájem o politiku**
 - Omezený rekrutační rezervoár politických elit
 - Slabá veřejná kontrola politických institucí
 - Nedostatek (absence) zpětných vazeb
- **Stigmatizace politiky**
 - Dominance negativních zpětných vazeb
 - Obranný efekt uzavírání se, vyhoření, zcyničtění
 - Začarovaný kruh stigmatizace, negativní selekce
- **Despekt k diskusi a nerealistická očekávání**
 - Frustrace, deziluze na straně veřejnosti
 - Omezená reflexivita, efektivita institucí
 - Manipulativní, demonstrativní publicita, krize legitimacy